

Brüsszel, 2018.9.12.
C(2018) 5949 final

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2018.9.12.)

az európai parlamenti választásokkal összefüggésben a választási együttműködési hálózatokról, az online átláthatóságról, a kiberbiztonsági eseményekkel szembeni védelemről és a félretájékoztatási kampányok elleni küzdelemről

Az Európai Bizottság hozzájárulása a 2018. szeptember 19-20-i salzburgi vezetői üléshez

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2018.9.12.)

az európai parlamenti választásokkal összefüggésben a választási együttműködési hálózatokról, az online átláthatóságról, a kiberbiztonsági eseményekkel szembeni védelemről és a félretájékoztatási kampányok elleni küzdelemről

Az Európai Bizottság hozzájárulása a 2018. szeptember 19-20-i salzburgi vezetői üléshez

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére, mivel:

- (1) Az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke kimondja, hogy az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul.
- (2) A Szerződések elismerik az Unió polgárainak az Unió demokratikus életében betöltött, alapvetően fontos szerepét. Az Európai Unióról szóló szerződés 10. cikke kimondja, hogy az Unió működése a képviseleti demokrácián alapul, hogy minden polgárnak joga van ahhoz, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében, valamint hogy az Unió szintjén a polgárok közvetlen képvisellete az Európai Parlamentben valósul meg. Kimondja továbbá, hogy az európai szintű politikai pártok hozzájárulnak az európai politikai tudatosság kialakításához és az uniós polgárok akaratának kinyilvánításához.
- (3) Az Európai Unióról szóló szerződés 14. cikke rögzíti, hogy az Európai Parlament az Unió polgárainak képviselőiből áll. Az Európai Parlament tagjait közvetlen és általános választójog alapján, szabad és titkos választásokon, ötéves időtartamra választják. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 22. cikke értelmében minden uniós polgár, akinek lakóhelye olyan tagállamban van, amelynek nem állampolgára, a lakóhelye szerinti tagállam helyhatósági választásain választójoggal rendelkezik és választható ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.
- (4) Az európai parlamenti választásokra vonatkozó eljárás minden egyes tagállamban a nemzeti rendelkezések hatálya alá tartozik. A politikai pártok alapvetően fontos szerepet töltenek be a képviseleti demokráciában, közvetlen kapcsolatot teremtve a polgárok és a politikai rendszer között. A nemzeti és regionális politikai pártok jelöltek indítanak és választási kampányokat szerveznek. A nemzeti hatóságok feladata a választások nemzeti szinten történő nyomon követése. Az európai politikai pártok európai szinten kiegészítő kampányokat szerveznek, többek között az Európai Bizottság elnöki posztjára pályázó listavezető jelöltek számára is.

- (5) A választások fokozott átláthatósága elősegíti, hogy a polgárok aktívabban részt vegyenek az Unió demokratikus folyamataiban, és jobb rálátásuk legyen az európai politikára.
- (6) A 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozathoz¹ csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmányt a közelmúltban az európai választási folyamat fokozott átláthatóságának biztosítása érdekében módosították².
- (7) Az 1141/2014/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet³ erősíti az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok láthatóságát, elismertségét, hatékonyságát, átláthatóságát és elszámoltathatóságát, többek között annak előírásával, hogy e politikai pártoknak és alapítványoknak mind programjaikban, mind tevékenységeik során tiszteletben kell tartaniuk az Unió alapját képező értékeket, mindenekelőtt a demokráciát, az alapvető jogokat és a jogállamiságot. Az 1141/2014/EU, Euratom rendelet előírja a nemzeti szintű és az európai szintű politikai pártok közötti kapcsolatok átláthatóságát. Létrehoz továbbá egy független hatóságot – az Európai Politikai Pártok és Európai Politikai Alapítványok Hatóságát – abból a célból, hogy az bejegyezze és ellenőrizze az európai politikai pártokat és alapítványokat, valamint hogy szükség esetén szankciókat vessen ki rájuk, többek között azokban az esetekben, amikor az ilyen jogalanyok nem tartják tiszteletben az Unió alapját képező értékeket.
- (8) A 2019. évi európai parlamenti választások hatékony lebonyolításának további elősegítése érdekében – a 2013/142/EU⁴ és az (EU) 2018/234⁵ bizottsági ajánlásban, valamint a COM(2015)206 final⁶ és a COM(2018)95 final⁷ bizottsági közleményben, továbbá a 2017/030 bizottsági jelentésben⁸ foglaltakon túlmenően – indokolt további ajánlásokat tenni. 2013/142/EU ajánlásában a Bizottság felszólította a tagállamokat, hogy ösztönözzék és segítsék elő, hogy a választók tájékoztatást kapjanak a nemzeti

¹ A tagállamok Tanács keretében ülésező képviselői 76/787/ESZAK, EGK, Euratom határozata az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választására vonatkozó okmányról (HL L 278., 1976.10.8., 1. o.).

² A Tanács (EU, Euratom) 2018/994 határozata (2018. július 13.) az 1976. szeptember 20-i 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány módosításáról (HL L 178., 2018.7.16., 1. o.). Az (EU, Euratom) 2018/994 határozat – az annak 2. cikkében foglaltaknak megfelelően – a tagállamok alkotmányos követelményei szerint kerül jóváhagyásra, és az utolsó jóváhagyásról szóló értesítést követő első napon lép hatályba.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1141/2014/EU, Euratom rendelete (2014. október 22.) az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról (HL L 317., 2014.11.4., 1. o.).

⁴ A Bizottság 2013/142/EU ajánlása (2013. március 12.) az európai parlamenti választások demokratikus és hatékony lebonyolításának elősegítéséről (HL L 79., 2013.3.21., 29. o.).

⁵ A Bizottság (EU) 2018/234 ajánlása (2018. február 14.) a 2019. évi európai parlamenti választások európai jellegének és hatékony lebonyolításának elősegítéséről (HL L 45., 2018.2.17., 40. o.).

⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Jelentés a 2014. évi európai parlamenti választásokról, COM(2015)0206 final.

⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak: Eredményesen működő Európa: Intézményi lehetőségek az Európai Unió munkájának hatékonyabbá tételére, COM/2018/095 final.

⁸ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A polgárok jogainak megerősítése a demokratikus átalakulás uniójában – Az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentés, COM(2017)030 final/2.

pártoknak az európai szintű politikai pártokhoz való kötődéséről. Felkérte továbbá a nemzeti politikai pártokat, hogy a választásokat megelőzően hozzák nyilvánosságra az európai politikai pártokhoz való kötődésüket. A 2014. évi európai parlamenti választásokat követően a Bizottság COM(2015)206 final közleményében vállalta, hogy meghatározza, milyen módon erősíthető tovább az uniós döntéshozatali eljárás európai dimenziója és demokratikus legitimitása, valamint azt, hogy alaposabban megvizsgálja az egyes tagállamokban tartósan alacsony választási részvétel okait, és megoldást keres ezekre. Az uniós polgárságról szóló 2017. évi jelentésében a Bizottság elkötelezte magát amellyel, hogy a 2019. évi európai parlamenti választásokat szem előtt tartva a választásokon való részvétel és széles körű demokratikus szerepvállalás érdekében ösztönzi a polgárok aktív és passzív választójogának gyakorlását elősegítő bevált gyakorlatokat. COM(2018)95 közleményében a Bizottság felszólított arra, hogy a nemzeti pártok és az európai szintű pártok közötti kapcsolatokat átláthatóbbá kell tenni, és szorgalmazta, hogy a politikai pártok a korábbinál hamarabb indítsák kampányukat. (EU) 2018/234 ajánlásában a Bizottság felkérte az illetékes nemzeti hatóságokat, hogy a Bizottság támogatásával 2018 tavaszán találkozzanak és osszák meg egymással a demokratikus részvétel támogatására, valamint az európai parlamenti választásokon való magas részvételi arány elősegítésére szolgáló bevált gyakorlatokat és gyakorlati intézkedéseket. Az illetékes nemzeti hatóságokat ezen túlmenően arra is ösztönözte a Bizottság, hogy a tagállamok tapasztalatai alapján határozzák meg a választási folyamatra irányuló kibert biztonsági események és félretájékoztatás kockázatának azonosítására, mérséklésére és kezelésére szolgáló bevált módszereket.

- (9) Az online kommunikáció csökkentette az Unió polgáraival a választásokkal összefüggésben folytatott kapcsolattartás akadályait és költségeit. Ugyanakkor több lehetőséget kínál arra, hogy a polgárokhoz – gyakran nem átlátható módon – politikai hirdetések és üzenetek juttassanak el, valamint a polgárok személyes adatait a választásokkal összefüggésben jogellenes módon kezeljék.
- (10) A megváltozott biztonsági környezetben 2019-ben kerül sor első alkalommal európai parlamenti választásokra. A választásokon papíralapú szavazólapokat használó tagállamok is támaszkodnak elektronikus megoldásokra, például a választási listák kezelése, a szavazóhelyiségek előkészítése, a szavazók és a jelöltek nyilvántartásba vétele, a szavazatszámolás vagy az eredmények közzététele során. A kibert biztonsági események, köztük a választási folyamatokat, kampányokat, a politikai pártok infrastruktúráját, a jelölteket vagy a hatóságok rendszereit célzó kibertámadások veszélyeztethetik a választási folyamat integritását és méltányos voltát, valamint alááshatják a polgárok választott képviselők iránti bizalmát, amely a választások szabadságán alapul.
- (11) Alapvető fontosságú a félretájékoztatási kampányok elleni küzdelem, valamint az olyan kibert biztonsági események bekövetkeztének megakadályozása, amelyek alááshatják az európai demokratikus folyamatot és az Unió alapját képező értékeket.
- (12) A választási időszakok stratégiai szempontból különösen jelentősnek és sebezhetőnek bizonyultak az olyan hagyományos („off-line”) biztosítékok online kijátszása tekintetében, mint a választási időszakok során folytatott politikai kommunikációra, a választásokhoz kapcsolódó kiadások átláthatóságára és felső határára, a kampánycsendre és a jelöltekkel szembeni egyenlő bánásmódra vonatkozó szabályok, továbbá a kibertámadások megelőzése szempontjából.

- (13) Az európai parlamenti választásokkal összefüggésben az uniós polgárokat megszólító fizetett online politikai hirdetések és üzenetek átláthatóbbá tételének szükségessége különösen szembetűnő azon közelmúltbeli események fényében, melyek során uniós polgárok voltak a célpontjai olyan politikai hirdetéseknek vagy üzeneteknek, amelyek nem adtak meg átlátható információkat forrásukról vagy céljukról, vagy amelyeket más jellegű kommunikációként, például újságcikként vagy közösségi médiában közzétett bejegyzésként tüntettek fel. Az európai parlamenti választások átláthatóságának további javítása, ugyanakkor az unióbéli választási folyamatban részt vevő politikai pártok elszámoltathatóságának erősítése és a szavazók e folyamatba vetett bizalmának növelése érdekében lehetővé kell tenni, hogy az uniós polgárok könnyebben felismerhessék a fizetett politikai hirdetéseket és üzeneteket.
- (14) A Bizottság 2018. április 26-i, az online félretájékoztató kezeléséről szóló közleményében⁹ ambiciózus gyakorlati kódex kidolgozását szorgalmazta, amelynek keretében az online platformok és a reklámágazat kötelezettséget vállalnak az átláthatóság biztosítására és a politikai hirdetések célközönségének kiválasztásához rendelkezésre álló lehetőségek korlátozására. E célból a Bizottság több érdekelt felet tömörítő fórumot hívott össze olyan gyakorlati kódex kidolgozása érdekében, amely az online platformokra és a reklámágazatra vonatkozó konkrét kötelezettségvállalásokat fog tartalmazni. A 2018. április 26-i közlemény emellett – az azonosítható információszolgáltatókba vetett bizalom növelése és a felelősebb magatartás ösztönzése érdekében – egy elszámoltathatóbb online ökoszisztéma létrehozását is szorgalmazza.
- (15) Ösztönözni kell az európai parlamenti választásokra irányuló politikai kampányban érintett európai és nemzeti politikai pártok, alapítványok és a politikai pártok nevében vagy azokkal együttműködésben fellépő kampányszervezetek további átláthatósági kötelezettségvállalásait. Az illetékes hatóságok, az európai és nemzeti politikai pártok, az alapítványok és kampányszervezetek, valamint az online platformok és a reklámágazat kiegészítő intézkedései erősíteni hivatottak a polgárok demokratikus jogainak átláthatóságát és védelmét.
- (16) A tagállamoknak ösztönözniük kell az ilyen jellegű átláthatóságot, mindenekelőtt – a véleménynyilvánítás szabadságát teljes mértékben tiszteletben tartva – annak előmozdítása révén, hogy a választási kampányok során kerüljön proaktív módon feltüntetésre, ki áll az online fizetett politikai hirdetések és üzenetek mögött. Szorgalmazni kell a közlő európai parlamenti választásokhoz kapcsolódó kampányok keretében megvalósuló online tevékenységekre fordított kampányfinanszírozás forrásával és összegével kapcsolatos átláthatóságot, adott esetben az átláthatóságra vonatkozó szabályok révén.
- (17) Az európai és nemzeti politikai pártoknak, alapítványoknak és kampányszervezeteknek emellett egyértelműen meg kell határozniuk a fizetett politikai hirdetésekben és kommunikációban szereplő üzenetek eredetét. Ennek megvalósítása során gondoskodni kell arról, hogy az üzenet eredetére vonatkozó információk könnyen érthetőek legyenek a polgárok számára, és azokat ne lehessen egyszerűen eltávolítani. Az európai parlamenti választási kampány időszakában kívánatos biztosítani az ilyen jellegű átláthatóságot a jelöltek mellett vagy ellen

⁹ A Bizottság 2010. május 19-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Európai megközelítés az online félretájékoztató kezelésére, COM(2010) 236 final.

kampányoló fizetett hirdetések és a konkrét ügyek mellett vagy ellen állást foglaló fizetett online üzenetek esetében A tagállamok kiindulhatnak a 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvből¹⁰, amely követelményeket határoz meg az audiovizuális kereskedelmi közlemények felismerhetőségére vonatkozóan, valamint tiltja a burkolt audiovizuális kereskedelmi közleményeket, továbbá a 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből¹¹, amely tiltja az olyan burkolt fizetett hirdetéseket, amelyek szerkesztői tartalmat használnak fel termék vagy szolgáltatás eladásösztönzésére.

- (18) Az illetékes hatóságoknak szorosan figyelemmel kell kísérniük az online technológiák használatán alapuló és az európai uniós választási folyamat integritását esetlegesen befolyásoló jogellenes magatartást. Jogi rendelkezéseikkel összhangban a választási ügyek terén illetékes hatóságoknak meg kell erősíteniük együttműködésüket az online tevékenységekre vonatkozó szabályok nyomán követéséért és érvényesítéséért felelős hatóságokkal, ideértve az adatvédelmi hatóságokat és a kiberbiztonságért felelős hatóságokat, valamint a bűnüldöző hatóságokat is. Az ilyen nemzeti választási együttműködési hálózatok létrehozása hozzájárul az európai parlamenti választásokat fenyegető potenciális veszélyek gyors felismeréséhez és a meglévő szabályok gyors érvényesítéséhez, többek között az adott választási kontextusban megfelelő szankció kiszabása, például esetleges pénzügyi szankciók – mint a közpénzekből nyújtott hozzájárulás visszatérítése –, illetve nyomozást követően kirótt büntetőjogi szankciók révén. A nemzeti választási együttműködési hálózatoknak kapcsolattartó pontokat kell kijelölniük, hogy részt vegyenek az európai parlamenti választásokra irányuló európai együttműködési hálózatban. Az európai együttműködési hálózat célja, hogy figyelmeztessen a veszélyekre, biztosítsa a bevált gyakorlatok nemzeti hálózatok közötti cseréjét, a felismert kihívásokra vonatkozó közös megoldások megvitatását, és ösztönözze a nemzeti hálózatok közötti közös projektek és gyakorlatok megvalósítását.
- (19) A nemzeti választási együttműködési hálózatoknak emellett a potenciális fenyegetésekre vonatkozó figyelmeztető jelzéseket biztosító, az információk és a bevált gyakorlatok cseréjét elősegítő, valamint a választási szabályok online környezetben történő alkalmazása és a jogérvényesítési intézkedések terén való kapcsolattartást lehetővé tevő platformként kell szolgálniuk.
- (20) A tagállamoknak támogatniuk kell ezeket a hálózatokat, és biztosítaniuk kell, hogy az információk gyors és biztonságos megosztása érdekében megfelelő eszközökkel rendelkezzenek.

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) (HL L 95., 2010.4.15., 1. o.).

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EKG tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (HL L 149., 2005.6.11., 22. o.).

- (21) A 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹² olyan szabályozási környezetet hoz létre, amely lehetővé teszi a polgárok és a hatóságok közötti biztonságos és zökkenőmentes elektronikus kapcsolattartást
- (22) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikke, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 16. cikke és az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹³ biztosítja a természetes személyek védelmét személyes adataik kezelése tekintetében, ideértve személyes adataik választások során történő kezelését is. Az (EU) 2016/679 rendelet meghatározza a személyes adatok kezelésére alkalmazandó feltételeket, beleértve a jogszerűséget, a tisztességes eljárást, az átláthatóságot és az adatbiztonságot. Meghatározza továbbá a természetes személyek jogait, például a hozzáférési, helyesbítési és törlési jogot. A 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁴ a közvetlen üzletszerzési célú, nem kívánt tájékoztatásra is kiterjed, ideértve a politikai pártok és a választási folyamatban részt vevő egyéb szereplők által közvetített politikai üzeneteket. Az említett irányelv biztosítja továbbá a felhasználó végberendezésein – például okostelefonon vagy számítógépen – tárolt információk bizalmas kezelését és védelmét. Az (EU) 2016/679 rendelet rendelkezik az e rendelkezések betartásának ellenőrzéséért és érvényesítéséért felelős független adatvédelmi felügyeleti hatóságok kijelöléséről.
- (23) Lehetővé kell tenni szankciók kiszabását az olyan politikai pártokra vagy politikai alapítványokra, amelyek az európai parlamenti választások kimenetelének szándékos befolyásolása céljával az adatvédelmi szabályok megsértéséből fakadó előnyökre tesznek szert. A tagállamokat ösztönözni kell ilyen szankciók nemzeti szintű előírására.
- (24) Európai szinten a Bizottság javaslatot tesz az 1141/2014/EU, Euratom rendelet módosítására ilyen szankcióknak az európai politikai pártok és alapítványok esetében való megállapítása érdekében.
- (25) A választási folyamatok sebezhetőek a – többek között a kibertámadásokon és a hagyományos biztosítékok harmadik országok által támogatott online kijátszásán alapuló – hibrid fenyegetésekkel szemben. A rezilienciáról és a hibrid fenyegetések kezelésére szolgáló képességek megerősítéséről szóló, 2018. június 13-i közös közlemény¹⁵ keretében az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és a Bizottság meghatározta azokat a területeket, ahol fokozni kell az erőfeszítéseket a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépéshez az Unió által nyújtott alapvető hozzájárulás további mélyítése és erősítése érdekében, többek között a hibrid fenyegetések észleléséhez, a stratégiai kommunikációhoz, valamint a kiberbiztonsági ágazatban az ellenálló képességhez és az elrettentéshez kapcsolódó kapacitás terén. Az

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 257., 2014.8.28., 73. o.).

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről (Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

¹⁵ Közös közlemény az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak: A reziliencia és a hibrid fenyegetések kezelésére szolgáló képességek megerősítése, JOIN(2018) 16 final.

Európai Tanács a félretájékoztató kezelését célzó, felülvizsgált cselekvési terv megvalósítására szólított fel, amely 2018 decemberére készül el.

- (26) Alapvető fontosságú, hogy a tagállamok megosszák egymással a kiberbiztonsági eseményekre vonatkozó tapasztalataikat. Az ilyen események a különböző tagállamokban gyakran hasonló módon zajlanak. Az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és az Európai Bizottság 2017. szeptember 26-i, a kiberbiztonságról szóló közös közleménye¹⁶ elismeri, hogy átfogó választ kell adni az Unió ellenálló képességen, elrettentésen és védelmen alapuló, erős kiberbiztonságának kiépítése iránti igényre.
- (27) A 2013/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv harmonizálja az információs rendszerek elleni támadások terén a bűncselekmények fogalommeghatározásait és a kiszabható szankciók alsó és felső határát. A kritikus infrastrukturális információs rendszereket érintő információs rendszerek elleni támadásokat külön súlyosító körülményként ismerik el. Amennyiben az információs rendszerek elleni támadások választási folyamatokat céloznak meg, mérlegelni kell nyomozás indítását, amely természetes vagy jogi személyek elleni büntetőeljáráshoz és megfelelő szankciók kiszabásához vezethet.
- (28) Az (EU) 2016/1148 európai parlamenti és tanácsi irányelv intézkedéseket állapít meg a hálózati és információs rendszerek magas szintű biztonságának megvalósítása érdekében, és rendelkezik az alkalmazását ellenőrző illetékes hatóságok kijelöléséről. Az irányelv létrehozta a gyors és hatékony operatív együttműködést előmozdító, számítógép-biztonsági eseményekre reagáló csoportok hálózatát (CSIRT-ek hálózata). E hálózat szolgál a számítógép-biztonsági eseményekre vonatkozó operatív információk megosztására. A tagállamok közötti stratégiai együttműködés és információcsere támogatása és elősegítése érdekében az irányelv emellett a tagállamok, a Bizottság és az ENISA képviselőiből álló együttműködési csoportot hozott létre. A 2019. évi európai parlamenti választásokra tekintettel az Európai Parlament felszólította a csoportot, hogy mutassa be a 2019-es választások kiberbiztonsági intézkedéseit. E célból az (EU) 2016/1148 irányelvvel létrehozott együttműködési csoport kidolgozta és elfogadta a választási technológiák kiberbiztonságáról szóló kézikönyvet. A kézikönyv gyakorlati útmutatással szolgál a kiberbiztonsági hatóságok és a választási szervek számára.
- (29) Az Unió demokratikus életében való részvétel közös érdek. Ez az ajánlás az európai parlamenti választásokra összpontosít, ugyanakkor a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy ezen ajánlás elveit a nemzeti szinten szervezett választásokra és népszavazásokra is alkalmazzák,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

Választási együttműködési hálózatok

- (1) Minden tagállam hozzon létre nemzeti választási hálózatot, bevonva a választási ügyekben illetékes nemzeti hatóságokat, valamint a választásokkal összefüggő online tevékenységekre vonatkozó szabályok nyomán követésével és érvényesítésével megbízott nemzeti hatóságokat, különösen a következőket:

¹⁶ Közös közlemény az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak –Ellenálló képesség, elrettentés, védelem: az Unió erőteljes kiberbiztonságának kiépítése, JOIN/2017/0450 final.

- az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmányban említett hatóságok;
 - az európai parlamenti választások megszervezése tekintetében illetékes hatóságok;
 - az (EU) 2016/679 rendelet 51. cikke alapján létrehozott felügyeleti hatóságok;
 - a 2010/13/EU irányelv alapján kijelölt szabályozó hatóságok és/vagy szervek;
 - az (EU) 2016/1148 irányelv szerint kijelölt illetékes hatóságok.
- (2) Az egyes nemzeti hatóságok számára a feladataik elvégzéséhez nyújtandó támogatás érdekében az (1) pontban említett hálózatok segítsék elő az európai parlamenti választásokat befolyásolni tudó kérdésekkel kapcsolatos információk gyors és biztonságos cseréjét, többek között a fenyegetések és hiányosságok közös azonosítása, a ténymegállapítások és a szakértelem megosztása, valamint a vonatkozó szabályok online környezetben történő alkalmazása és érvényesítése révén.
- (3) Az (1) pontban említett hálózatoknak a nemzeti joggal összhangban adott esetben konzultálniuk kell az illetékes nemzeti bűnüldöző hatóságokkal és együtt kell működniük velük. Adott esetben az Europol elősegítheti a nemzeti bűnüldöző hatóságok közötti európai szintű együttműködést.
- (4) A tagállamok biztosítsák a szükséges támogatást az (1) pontban említett hálózatok számára, és gondoskodjanak arról, hogy azok rendelkezzenek az információk gyors és biztonságos megosztását lehetővé tevő megfelelő eszközökkel.
- (5) A – többek között a fenyegetésekre, a hiányosságokra és a végrehajtásra vonatkozó – szakértelem és bevált módszerek tagállamok közötti megosztásának elősegítése érdekében minden tagállam jelöljön ki egy-egy kapcsolattartó pontot ezen ajánlás végrehajtására. A kapcsolattartó pont elérhetőségeit közölni kell a többi tagállammal és a Bizottsággal. A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy a Bizottság támogatásával minél hamarabb találkozzanak az európai parlamenti választásokkal foglalkozó európai koordinációs hálózat keretében, hogy a lehető legjobban felkészüljenek a 2019. évi választások védelmére.
- (6) Az (EU) 2016/679 rendelet 51. cikke alapján létrehozott felügyeleti hatóságok – az uniós és a nemzeti jog szerinti kötelezettségeiknek megfelelően – azonnal és proaktívan nyújtsanak tájékoztatást az Európai Politikai Pártok és Európai Politikai Alapítványok Hatóságának¹⁷ minden olyan határozatról, amely megállapítja, hogy egy természetes vagy jogi személy megsértette a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályokat, amennyiben az említett határozatból következik, vagy más okból észszerűen feltételezhető, hogy a jogsértés valamely európai politikai párt vagy európai politikai alapítvány politikai tevékenységeihez kapcsolódik, és célja az európai parlamenti választások befolyásolása.

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1141/2014/EU, Euratom rendelete (2014. október 22.) az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról (HL L 317., 2014.11.4., 1. o.).

Az európai parlamenti választásokat megelőző politikai hirdetések átláthatósága

- (7) A tagállamok – az alkalmazandó szabályokkal összhangban – ösztönözzék és segítsék elő a fizetett online politikai hirdetések és üzenetek átláthatóságát. A tagállamok mozdítsák elő a fizetett online politikai hirdetések és üzenetek mögött álló politikai pártra, politikai kampányra vagy politikai támogató csoportra vonatkozó információk uniós polgárok számára történő aktív közzétételét. A tagállamok emellett ösztönözzék – többek között a fizetett online politikai hirdetések és üzenetek esetében – az online tevékenységekkel összefüggő kampánykiadásokra vonatkozó információknak, valamint az ilyen hirdetések és üzenetek terjesztése során a célközönség kiválasztásához alkalmazott kritériumokra vonatkozó információknak a nyilvánosságra hozatalát. Amennyiben ez a fajta átláthatóság nem biztosított, kívánatos, hogy a tagállamok alkalmazzanak szankciókat az adott választási kontextusban.
- (8) Az európai és nemzeti politikai pártok, alapítványok és kampányszervezetek biztosítsák, hogy az Unió polgárai könnyen felismerhessék az online fizetett politikai hirdetéseket és üzeneteket, valamint a mögöttük álló pártot, alapítványt vagy szervezetet.
- (9) Az európai és nemzeti politikai pártok, alapítványok és kampányszervezetek weboldalaikon tegyék közzé az online tevékenységekkel összefüggő kampánykiadásokra vonatkozó információkat, többek között a fizetett online politikai hirdetések és üzenetek esetében, valamint az ilyen hirdetések és üzenetek terjesztése során a célközönség kiválasztásához alkalmazott kritériumokra vonatkozó információkat.
- (10) Az európai és nemzeti politikai pártok, alapítványok és kampányszervezetek weboldalukon tegyék közzé fizetett online politikai hirdetéseiket és üzeneteiket, illetve az ezekre mutató linkeket.

Megfelelő szankciók a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályoknak az európai parlamenti választásokkal összefüggésben történő megsértése esetén

- (11) A tagállamok szabjanak ki megfelelő szankciókat a nemzeti és regionális szintű politikai pártokra és alapítványokra abban az esetben, ha azok a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok megsértésével szándékosan befolyásolják vagy megkísérlik befolyásolni az európai parlamenti választásokat.

Az európai parlamenti választások kiberbiztonsága

- (12) A tagállamok hozzanak megfelelő és arányos technikai és szervezési intézkedéseket az európai parlamenti választások megszervezéséhez használt hálózati és információs rendszerek biztonságát fenyegető kockázatok kezelésére.
- (13) Figyelembe véve az európai parlamenti választások sajátosságait, kívánatos, hogy a tagállamok a választási folyamat különböző szakaszaiban mindvégig alkalmazzák az (EU) 2016/1148 irányelvvel létrehozott együttműködési csoport által kidolgozott kézikönyvet.
- (14) A tagállamok az európai parlamenti választások megszervezése során fogadjanak el speciális technikai intézkedéseket a hálózati és információs rendszereken alapuló választási szolgáltatások rendelkezésre állásának, hitelességének, titkosságának és integritásának biztosítása érdekében. A választás valamennyi szakaszának

zökkenőmentes lebonyolítása érdekében a tagállamok biztosítsanak megfelelő védelmet mindazon hálózatoknak és rendszereknek, amelyeket a választópolgárok és a jelöltek nyilvántartásba vételéhez, a szavazatok gyűjtéséhez, feldolgozásához és számlálásához, valamint a választások eredményeinek közzétételéhez és a nagyközönséggel való közléséhez használnak.

- (15) Az európai és nemzeti politikai pártok, alapítványok és kampányszervezetek tegyenek konkrét és megfelelő intézkedéseket a kiberbiztonsági események megelőzése és kibertámadás elleni védelmük biztosítása érdekében.
- (16) A tagállamok végezzenek átfogó értékelést az európai parlamenti választásokkal kapcsolatos kockázatokról annak érdekében, hogy azonosítsák a választási folyamat integritását esetlegesen befolyásoló potenciális kiberbiztonsági eseményeket. A tagállamok vezessék be a kibertámadások megelőzésére, felderítésére, kezelésére és az ezekre való válaszadásra szolgáló szükséges eljárásokat, amelyek célja, hogy az ilyen események hatását minimalizálják és a releváns (technikai, üzemeltetési és politikai) szinteken biztosítsák a gyors információcserét. Ennek érdekében a tagállamok gondoskodjanak arról, hogy a választási ügyekben illetékes nemzeti hatóságok rendelkezzenek az ilyen események kezeléséhez szükséges erőforrásokkal, ideértve a műszaki felszereléseket és a képzett személyzetet, továbbá hogy az (1) ponttal összhangban szorosan működjenek együtt az (EU) 2016/1148 irányelv 8. cikke szerint kijelölt, a hálózati és információs rendszerek biztonságáért felelős nemzeti illetékes hatóságokkal.
- (17) Az információs rendszerek elleni, a választási folyamatot célzó támadásokat magában foglaló kiberbiztonsági esemény bekövetkezése esetén helyénvaló, hogy a tagállamok az információs rendszerek elleni támadásokról szóló 2013/40/EU irányelv alapján mérlegeljék a megfelelő büntetőjogi választ. Javasolt, hogy a tagállamok biztosítsák a nemzeti illetékes hatóságok, a kiberbiztonsági hatóságok és a bűnüldöző hatóságok közötti szoros együttműködést az (EU) 2016/1148 irányelv előirtak szerint és az (1) ponttal összhangban, adott esetben európai szinten az Europol által biztosított koordináció útján.
- (18) A tagállamok vegyék figyelembe a választási folyamatok hibrid fenyegetésekkel szembeni sebezhetőségét, és mérlegeljék az ellenséges tevékenységekkel szembeni fellépés érdekében teendő megfelelő lépéseket, ideértve az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseleje és a Bizottság 2018. június 13-i, a rezilienciáról és a hibrid fenyegetések kezelésére szolgáló képességek megerősítéséről szóló közös közleményében kifejtett intézkedéseket is.

Tudatosítási tevékenységek

- (19) A tagállamok harmadik felekkel – többek között a médiával, az online platformokkal és az informatikai szolgáltatókkal – együttműködésben alakítsanak ki olyan tudatosságnövelő tevékenységeket, amelyek célja a választások átláthatóságának növelése és a választási eljárásokba vetett bizalom kiépítése.

Ennek az ajánlásnak a tagállamok, valamint az európai és nemzeti politikai pártok, alapítványok és kampányszervezetek a címzettjei. Ajánlatos, hogy a tagállamok ezen ajánlás elveit a nemzeti szinten szervezett választásokra és népszavazásokra is alkalmazzák.

Kelt Brüsszelben, -án/-én. 2018.9.12.

a Bizottság részéről
Věra JOUROVÁ
a Bizottság tagja

